

Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban

K. NAGY EMESE

nagy.emese@uni-eszterhazy.hu

Eszterházy Károly Egyetem

Kulcsszavak: *differenciálás, tanárképzés, heterogén tanulócsoportok*

Bevezetés

Írásom célja a Komplex Alaprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban (a továbbiakban: DFHT) módszerezgyüttesének a bemutatása.

A DFHT célja az osztálytermen belüli méltányosság megteremtése, amelynek a tanulók közötti státuszkülönbségek rendezése a fő eszköze. Bemutatjuk, hogy a stratégia miért változtatja meg radikálisan a tanításról alkotott nézetünket, hogyan teszi lehetővé az intelligencia különféle formáinak a felhasználását, és miként vonja be, teszi aktív szereplővé a gyermekeket saját tanulási folyamatukban. Írásunkban érzékeltetjük, hogy miért van szükség az elmélet és a gyakorlat összekapcsolására, valamint hogy miért döntő jelentőségű a méltányos oktatás megvalósítása mind a tanárok, mind a tanulók tekintetében.

A DFHT jellemzői

A DFHT tanítási-tanulási stratégia célja a tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoport hatékony kezelése. A stratégia a diákok tanulását középpontba helyezve épít a pedagógusok meglévő tudására, kreativitására, amely folyamatban a pedagógusi kompetenciák fejlesztése és a tantestületen belüli pedagógiai kultúra és attitűdváltás elősegítése, fejlesztése hangsúlyosan jelenik meg. Mivel a Komplex Alaprogram (Révész–K. Nagy 2019) intézményei arra törekednek, hogy kielégítsék az iskolahasználók igényeit, ezért a projekt abban segít, hogy az iskolák eddigi hatékony módszereiket megtartva munkájukat gazdagítsák, nyissanak az új, illetve kipróbált tanítási-tanulási stratégiák felé, mert ez kreativitást, megújulást eredményez mind a pedagógusok, mind a tanulók tekintetében. A stratégia implementálásával segíthető a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók együttműködésének a javítása, a tanulók közötti státuszproblémák rendezése, a gyermekek iskolai sikerességének

biztosítása, továbbá az alulteljesítő, valamint a tehetséges tanulók hozzásegítése a képességeiknek legmegfelelőbb közép- és felsőfokú továbbtanuláshoz, amely a munkaerőpiacra történő sikeres belépésüket alapozza meg. A *DFHT tanítási-tanulási stratégia* megvalósításának fontos eszköze a státuszkezelő Komplex Instrukciós Program (a továbbiakban: DFHT-KIP), amely a státuszkezelést lehetővé tévő kollaboratív munkaforma.

A DFHT órák a kötelező tanórák 20%-ában jelennek meg, amelynek fele a projekt-kiírásnak megfelelő DFHT-KIP. Mivel a tanári szabadság lehetővé teszi, sőt a NAT „kötelezi” a pedagógusokat pedagógiai kultúrájuk színesítésére, a DFHT-t, mivel ez elsősorban kooperatív munka, a 20%-on felül olyan gyakorisággal és szabadsággal alkalmazza a pedagógus, amennyire a hatékonyság megköveteli azt.

A *DFHT tanítási-tanulási stratégia* középpontjában a személyre szabott differenciálás áll, amely a pedagógus által irányított fejlesztést, illetve a tanulók önzérelt fejlesztését és az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységesség együttes alkalmazását jelenti. A DFHT-ban érvényre jutó adaptivitás egyszerre fejezi ki az elemzésre épülő változás, tanulás, innováció és reflexió értékeit. A DFHT a feladatok sokféleségén keresztül egy időben biztosítja a leszakadók felzárkóztatását és a tehetségek gondozását.

A DFHT-stratégiában olyan módszerek és technikák alkalmazására alapozunk, amelyek azon túl, hogy középpontba helyezik a tudásban heterogén csoportban történő tanítást és tanulást, megkívánják a tanulók aktív részvételét a tanulási folyamatban. A DFHT a tanulást olyan aktív tevékenységként értelmezi, amelyben a tanuló a már meglévő tudásrendszerekbe beágyazott ismeretei segítségével egyéni módon értelmezi az új ismeretet. A tanulási folyamat lényegi elemének a gyerekek közti interakción alapuló tudásépítést, tanulást és tudásmegosztást tekinti, ennek alapján tervezi, szervezi és értékeli a tanulástámogatás folyamatait.

A tanítási-tanulási stratégia célja, hogy a folyamatban a pedagógusok erős hatást gyakoroljanak a tudásbővítésre és a személyiségfejlődésre. A DFHT-ban a státuszkezelő DFHT-KIP hozzá létre a tananyaghoz való egyenlő hozzáférésen keresztül a méltányosság megteremtését, és azt, hogy a többféle képesség felhasználásának a lehetősége mellett az osztálytársak között létrejött, azonos vagy viszonylag azonos státusból történő kommunikáció sikeres legyen. Cél, hogy minden gyermek számára ne csak esélyegyenlőséget (equity, méltányosság), hanem egyenlő esélyt (equality, státuszbeli egyenrangúság) biztosítsunk képességeinek kibontakoztatásához. Írásunkban a státuszkezelő DFHT-KIP-et kiemelt helyen keressük, mivel ez a módszer az, amelyik végső soron az iskolában a tehetség gondozást, a tanulók alulmotiváltságának a megszüntetését és a magatartásbeli gondok rendezését segíti.

A pedagógus tanulása

Az innovációs folyamat stratégiai szempontból egyik fontos eleme a pedagógusok folyamatos tanulása. Az innovációs folyamatnak szerves részévé válik a tudástermelés és a tanulószervezet koncepciójának megfelelően a szervezet tanulása is. A tanulási folyamaton belül lényeges stratégiai elem a DFHT-KIP megvalósításában az egymástól való tanulás és egymás segítése. Az iskola kialakítja a hospitálásoknak és a pedagógusok egymás munkáját segítő tevékenységének a rendszerét. Jellemzővé válik az önálló és társas tanulás, a problémamegoldó képesség

és a kreativitás előtérbe helyezése, az együttműködés és az intenzív kommunikáció a tantestületen belül. Az intézmény erősen célorientált, tervszerű és tudatos, munkamegosztás alapján szerveződő pozíciók és szerepek együttese lesz. Az iskolára mint tanulószervezetre jellemző lesz a rendszerben gondolkodás és a közös jövőkép meghatározása.

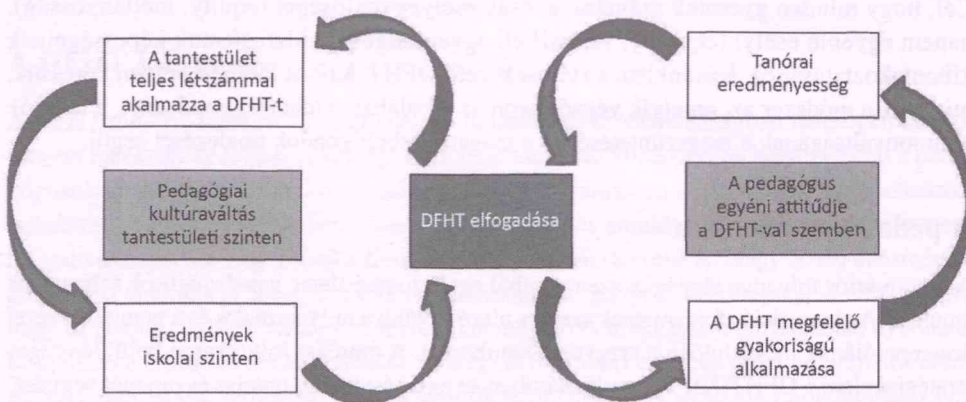
Az innováció az iskolában tudatos folyamattá válik. A szervezettség tekintetében a következetesség, a követelménytámogatás, a segítségadás a pedagógusok részére lényeges mozzanatok az innovációs folyamatban. Az iskola döntési mechanizmusát a demokratizmus, a konszenzusra törekvés, ugyanakkor a kivárá, a személyes törekvések iránti tolerancia jellemzi. A DFHT alkalmazási kényszerének hiánya, a fokozatosság, a kivárá, az érlelődés folyamata pozitív hatással van az eredményességre.

A DFHT-KIP bevezetésének szükségessége

A DFHT-KIP bevezetésének a szükségességét a személyre szabott differenciálás, a tehetség-gondozás, a tanulók alulmotiváltságának és tanórai rendbontó magaviseletének a megszüntetése indokolja elsősorban. Az alábbi ábra a program eredményességét befolyásoló dupla hurkos kör koncepcióját mutatja be. A „virtuous circle” koncepciója alapján a DFHT-KIP kedveltségét, megfelelő szinten történő alkalmazását két egymást erősítő folyamat táplálja.

Az egyik a DFHT-KIP-et adaptáló tantestület pedagógiai kultúrája formálására való hajlandóságának megléte – a DFHT-KIP-nek a tantestület minden tagja által történő elfogadása – a DFHT-KIP megfelelő hatékonysága – a DFHT-KIP elfogadása hurok, míg a másik hurok folyamatai az egyéni attitűdből fakadnak: a DFHT-KIP megfelelő gyakorisággal történő alkalmazása – eredmények jelentkezése – a DFHT-KIP elfogadása.

A modell szerint nem elég az egyén szintjén zajló változás, hanem szükség van a szervezeti kultúra változására is. És az is nyilvánvaló, hogy nem elég a viselkedés megváltozása, hanem a motivációs stratégia és a kognitív sémák komplex változására is szükség van.

A dupla hurkos kör koncepciója a DFHT-KIP elfogadásáról (Forrás: saját szerkesztés)

A módszer értése

Az alábbiakban a DFHT-KIP adaptációjának a pedagógusokkal összefüggő sikerességére keressük a választ. A módszer értésének eredményeként megmutatkozó hatékonyságot az alábbiakban foglaljuk össze.

Státuszkezelés

Ha a pedagógus érti a státuszkezelést, képes az osztály szociális szerkezetében változást előidézni. Olyan többféle képesség felhasználást igénylő, nyitott végű feladatokat állít elő a csoport részére, amelyek alkalmat teremtenek arra, hogy mind a tanulásban lemaradt, mind az alacsony státuszú tanulók és a csoport legtehetségesebb tagjai is aktívan egyszerre vegyenek részt a munkában.

A csoporton belül kialakult hierarchia, rangsor az eltérő, sokféle képesség mozgósítására alkalmas feladatokon keresztül megváltoztatható. A feladatokon keresztül lehetőség adódik a gondolkodás fejlesztésére, a tanulók közötti kommunikáció erősítésére és végeredményként a tudásban történő előrehaladásra.

Módszerbeli gazdagság

A pedagógusok elsősorban az adott tantárgy lexikális ismereteinek átadását tartják fontosnak. Számukra a sikeresség legtöbbször a tananyag „elmondását” és a fegyelem fenntartását jelenti. Nehéz megváltoztatni a pedagógusok tanításról vallott nézeteit. Vannak, akik nagyrészt a diákéveikből hozott pedagógusminta alapján képzelik el a sikeres tanítást, leginkább az ismeretek szóbeli közlésével és a minél érthetőbb és logikusabb magyarázatok láncolatával azonosítva azt. Számukra nehéz megérteni, hogy a frontális osztályfoglalkozások sok tanulót kudarcra ítélnék. A DFHT-KIP megfelelő alkalmazásához a pedagógustól elvárjuk az alulteljesítő tanulók fejlesztéséhez való hozzáértést, az alulmotiváltság megszüntetését és a magatartásbeli problémák kezelését. A pedagógus a tantárgya ismerete mellett értsen az egyéni szükségletek kielégítéséhez, a többféle oktatási stratégia alkalmazásához, valamint a motivációs, tanulás-szervezési, kommunikációs készségek kibontakoztatásához is (Falus 2006).

Nyitott végű feladatok

A pedagógusnak a nyílt végű feladatok összeállításában való jártassága hozzájárul a heterogén tanulói csoportban a tanulók közötti együttműködés elősegítéséhez, új ismeretek elsajátításához. A nyílt végű feladatokkal a pedagógus célja, hogy vitát generáljon, párbeszédet indítson el a tananyagról a tanulók között. A pedagógus ezeken a nyílt végű, több megoldást lehetővé tévő, összetett képességeket igénylő gyakorlatokon keresztül erősíti a tanulók egymástól való függését. Egy olyan csoportban, ahol a csoporttagok egymással függőségi viszonyban állnak, ott az együttműködés és az interakció iránt fokozottabb igény jelentkezik, aminek jelentősége

a komplex és ismeretlen feladatok miatt még kifejezettebb. A csoportmunka célja ennek a közös egymásrautaltságnak, munkának a megfelelő szinten tartása, erősítése. Minél nagyobb lehetőség nyílik a csoportmunka pedagógustól független teljesítésére, annál hatékonyabb a közös munkavégzés a tanulók között.

A nyílt végű feladatokon keresztül (a tanítási órák minimum 10%-a) a pedagógus alkalmat biztosít a gyerekek közötti vita generálására és így a kommunikáció létrejöttére. Követelmény, hogy ezeken az órákon a pedagógus irányító munkáját háttérbe helyezze, a hagyományos, *frontális osztálymunkához* kapcsolódó tevékenységeket elhagyja, illetve minimálisra szorítsa. Az összetett, multidimenzionális csoportfeladatok hiányában a sokféle intellektuális képesség felhasználására nem adódik lehetőség, a diákok nem mutathatják meg tehetségüket, és problémamegoldó képességüket sem használják. A DFHT-KIP alkalmazása esetén azonban minél összetettebb egy feladat, annál több diáknak van lehetősége megmutatni és fejleszteni képességét a csoporton belül. Az összetett képességek fejlesztése nagy jelentőséggel bír, mivel nélkülözhetetlen eszköz a státuszprobléma sikeres kezelésében.

A DFHT-KIP korosztályhoz való illesztése

A DFHT-KIP minden korosztály számára alkalmas osztálymunka-szervezési mód. Alsó tagozatban történő bevezetésének indokai között fontos helyet foglal el a viselkedési szokások időben történő kialakítása, a szociális viselkedés javítása és a státuszkezelés megkezdése. A súlyosabb viselkedésbeli problémák és az alulmotiváltság a felső tagozatban jelentkeznek, és a középiskola első évfolyamaiban teljednek ki. A DFHT-KIP megoldást kínál ezekre a problémákra.

Az ismeretek DFHT-KIP-pel történő feldolgozása

A DFHT-KIP bevezetése egyértelművé tette a pedagógusok számára, hogy minden tantárgy, így saját tantárgyuk is alkalmas DFHT-KIP szerinti feldolgozásra. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a pedagógusok, akik nyitottak az innovációra, kezdetől fogva sikeresek a módszer alkalmazásában. Továbbá az is tapasztalható, hogy ahhoz, hogy a DFHT-KIP-et a pedagógus biztonságosan alkalmazza, képességeiktől függően legalább 10-20 DFHT-KIP-órát kell megszerveznie a módszer elveinek megfelelően.

A DFHT-KIP bevezetése

A pedagógusok folyamatosan keresik a megoldást az osztálytermi problémák, elsősorban az alulmotiváltság és a magatartásbeli problémák kezelésére. A DFHT-KIP ehhez nyújt segítséget. A kutatások (K. Nagy 2007, 2012, 2015) azt támasztják alá, hogy a módszer alkalmazását követő pár hónapon belül érezhető változás következik be a tanulók magatartásában, viszont a tanulmányi eredmények mérhető változásához 2-3 évre van szükség. Látszólag úgy tűnik, hogy a DFHT-KIP bevezetését követően fél-egy év múlva is jobban teljesítenek a tanulók, de ez nagy valószínűséggel csak a tanulók figyelmének, érdeklődésének, a tanórán való aktív részvételének köszönhető.

A DFHT-KIP alkalmazásakor az idő mint sikerességet meghatározó tényező

A DFHT-KIP alkalmazása során a felkészülés kezdetekben sok időt vesz igénybe. A megfelelő körültekintéssel felépített óra és a gyakorlat idővel azonban megtérül, sikert eredményez: a tanulók tudása bővül. A módszert alkalmazó pedagógusok szerint 10-20 DFHT-KIP-óra kívánatos ahhoz, hogy egy pedagógus biztonsággal szervezze tanítási óráját, megfelelően reagáljon az esetlegesen fellépő nehézségekre, és eljusson arra a szintre, hogy élvezze tevékenységét.

Fegyelmezés

A pedagógusok egy részének a frontális osztályfoglalkozás alatt kisebb a fegyelmezési problémája. A titok a pedagógus munkájában, az általa összeállított feladatokban rejlik. Ha a feladatok megfelelően nyitottak, kellően színesek, figyelembe veszik a tanulók eltérő intelligenciáját, az alulmotiváltság kiküszöbölhető. Ha az összeállított feladatok lehetővé teszik a státuszkezelést, a fegyelmezési problémák mérséklődnek, eltűnnek, aminek következményeként nemcsak a tanulók, hanem a pedagógus is sikereket él át.

A pedagógus kiégésének elkerülése

A pedagógusoknak alkalmazkodniuk kell a tanulók megváltozott igényéhez. Ez részben a megfelelő szakmai ismeretekkel, részben a befektetett energiával támogatható. A DFHT-KIP segítséget nyújthat a pedagógus kiégése ellen. Az innovatív feladatok szerkesztése, a tanulók sikere, a pedagógusok szakmai együttműködése új kihívások és lehetőségek elé állítja őket. A tanulók eredményessége új lendületet adhat, csökkentve a pályán eltöltött időből adódó egyhangúságot, a pedagógus kiégését.

A projekt célcsoportja

Sokan, elsősorban azokban az iskolákban, ahol elenyésző a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya, abba a hibába esnek, hogy a DFHT-KIP-et csak az említett célcsoport kezelésére tartják alkalmas programnak. A DFHT-KIP nem a hátrányos helyzetű tanulóknak szóló program, viszont – státuszkezelése miatt – jellemzője, hogy a tudásban és a szocializált-ságban jelentősen heterogén tanulói csoport nevelésére, oktatására is kiválóan alkalmas.

A tanulók, tanulói csoportok közötti versenyztetés elhagyása

A DFHT-KIP egyik követelménye a tanulók, tanulói csoportok közötti versenyzés kiiktatása, a nyugodt munkakörülmények biztosítása, amelynek eszköze, hogy a tanítási órák 10%-ában minden csoport azonos témában más-más nyílt végű feladatot kap. A tanulók a módszer egyik erősségének jelölik meg az óra menetének az adott keretét, kiszámíthatóságát és azt, hogy a feladatok sokszínűségén, a sokféle képesség felhasználásán keresztül, a versenyhelyzet kiiktatása mellett mindenki képességei szerint tud teljesíteni.

Az innovatív munkára való hajlandóság

A megszokottságból, a „nyugalomból”, komfortérzetből való kizökkentés jelentős szerepet játszhat a módszer kedveltségét illetően. Az a pedagógus képes innovatív gondolkodásra serkenteni a tanulóit, aki maga is képes innovatív feladatok előállítására. A pedagógus számára a jutalom a tanulók sikere.

A pedagógiai kultúraváltás szükségessége

A pedagógiai kultúra a felnövekvő generációk fejlődését segítő hatásrendszer. Az iskola feladata, hogy ezt a hatásrendszert folyamatosan hozzáigazítsa a változó körülményekhez és igényekhez, azaz pedagógiai kultúraváltást hajtson végre. Ehhez a változáshoz a pedagógusnak és az oktatási intézménynek változtatnia kell meglévő működésén. Ennek a változásnak egyik útja a feltételek megteremtése (a közoktatási rendszer alakítása, amely nem iskolafüggő), a másik a változáshoz való alkalmazkodás elérése (a képességek, a társas viselkedés, a viselkedés, az esztétikai érzék, az állóképesség és a világnézet alakításához szükséges pedagógiai kultúra leváltása). A projekt szempontjából ez utóbbi kerül a figyelmünk középpontjába, mivel a tanulói összetétel heterogenitása arra készíti a pedagógusokat, hogy átgondolják eddigi munkájukat, és megoldást találjanak a megváltozott összetételű tanulói csoportok nevelésére-oktatására.

A pedagógus képessége

A módszert alkalmazó pedagógusok számára a tanítási-tanulási folyamat minősége a fontos. Jellemzője, hogy jártas a nyílt végű feladatok szerkesztésében, ezzel segítve hozzá a tanulókat az alkotó vitához és kérdéskultúrájuk fejlesztéséhez. Megtanulja, hogy a nyílt végű, többféle képességet felhasználó feladatokon keresztül hogyan ösztönözze a tanulókat innovatív munkára, tudja, hogyan mozgassa meg a gyerekek képzeletét és fantáziáját, ismeri a fogásokat ahhoz, hogy a cselekvésen keresztül gondolkodni is megtanítsa a gyerekeket. A pozitív megerősítést folyamatosan előtérbe helyezve elfogadja és a tanulókat is megtanítja arra, hogy a hibázás természetes dolog. Megtanul olyan feladatokat szerkeszteni, amelyeken keresztül tudatosítja a tanulóknak, hogy értői a tanítási órán végbemenő folyamatoknak, és rendelkeznek a feladat megoldásához szükséges kompetenciákkal. Birtokában van azoknak az ismereteknek, hogy a normákon és szerepeken keresztül hogyan alakítsa ki a szabálytudatot. A gyerekeket megtanítja arra, hogyan tartsanak kapcsolatot egymással, hogyan ismerjék el egymás teljesítményét, és hogyan adjanak segítséget egymásnak. Ráirányítja a tanulók figyelmét arra, hogy a tudás és a képességbeli heterogenitás fontos és szükséges jelenség, amelyet ha kihasználnak, az mindenkinek előnyére válhat a tanulási folyamat során.

A szemléletváltással és a módszer ismereteinek az elsajátításával a pedagógusok képesek hatékony oktatást közvetíteni a gyerekek felé. A DFHT-KIP szocializál, fejleszti a kommunikációs készséget, és ismereteket gyarapít. Értő alkalmazása eredményeképpen a magatartásbeli problémák megoldódnak, a gyerekek közötti kapcsolat rendeződik, és a tanulási készségek javulnak. Ennek eléréséhez azonban a pedagógusoknak hosszú tanulási folyamatra van szükségük.

Összegzés

A DFHT fontos célja, hogy a tanulók tanulmányi eredményessége növekedjen, ezzel a lemorzsolódás veszélye csökkenjen. Ugyanakkor ezen eredmény mellett fontos az osztály tagjai közötti státuszbeli különbség kiegyenlítése, a tanulók közötti különbségek mérséklése és annak biztosítása, hogy mindenki jusson el a saját adottságainak, motiváltságának és céljainak megfelelő legmagasabb szintre. Enélkül ugyanis aligha beszélhetünk a magatartás rendeződéséről és az alulmotiváltság megszüntetéséről.

A DFHT alkalmazása során a szociális készségek fejlesztése lehetőséget ad arra, hogy képessé tegye a tanulókat kitűzött céljaik elérésére oly módon, hogy az szociálisan elfogadható legyen. A csoportmunkában közösek az etikai normák és a cselekvési modellek, amelyeknek motiváló hatása jelentős. A kialakult normarendszer felgyorsítja a személyiség fejlődését, a helyes elvek és magatartási formák kialakulását és megszilárdulását. A tanulók aktív részvétele a munkában, a többféle képesség felhasználása, a tanórai együttműködés, a társaktól történő tanulás, az egyének közötti versenyztetés megszüntetése, valamint az azonosságok és a különbözőségek felismertetése a sikeres munka záloga. A siker motivál, a motiváció pedig pozitív élmény, hosszú távon hatásos ösztönző erő, amely segíti a kudarc, a sikertelenség, a negatív élmények elkerülését.

A program nagy erénye, hogy alkalmat nyújt a hatékony kommunikációs készségeknek a fejlesztésére. Ha a tanulók jártasságra tesznek szert a kommunikatív szabályrendszerek ismeretében, akkor valószínűleg hatékonyak lesznek emberi kapcsolataikban is. A kommunikációs készségek fejlesztésén belül fokozott figyelmet kap a beszéd-készség fejlesztése, hiszen az a tanuló, akinek nincsenek nyelvi nehézségei, sikeresebbé válik a tanulásban. A beszéd-készség javítása kihívást jelent az ingerszegény környezetből jövő tanulók számára, akiknek a szókinccse elmarad a közösségtől. Fejlesztésük legeredményesebb módszere a cselekvéssel egy időben történő beszélgetés.

A tanulók közös tevékenysége, kooperációja kiválóan alkalmas a közösségi nevelésre. Az eredmények között tartjuk számon, hogy a csoportmunkában tevékenykedő diákok a rendszeres munka eredményeként nagyobb mértékben képesek elfogadni, tolerálni, értékelni egymás munkáját. A diákok mintaként szolgálnak egymás számára, közös munkájuk segíti őket a tanulásban, ezért a csoportmunka fontos előrelépés az együttműködés kialakításában. A folyamat során a gyerekek viselkedését a csoport viselkedési kultúrája hatja át, amely viselkedési kultúra elsajátítása a csoportos tanulásnak az egyik sarkalatos pontja, igénye. A közös munka egyrészt élményben részesíti a tanulókat, másrészt módot ad olyan tapasztalatok szerzésére, amelyek megkönnyítik a társadalomba való majdani beilleszkedésüket.

A DFHT további velejárója, hogy a státuszrangsorban felül elhelyezkedő tanulók éppen úgy részesülnek a módszer pozitív hatásából, mint a vizsgált hátrányos helyzetű csoport. Önbizalmuk erősödése és tudásuk gyarapodása mellett lehetőségük nyílik a csoportmunkán keresztül azon viselkedési normák, szerepek begyakorlására, amelyeket a társadalom felnőtt tagjaiként – esetleg vezetőként – gyakorolnak majd társaikra.

Irodalom

- Falus Iván 2006: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útja*. Budapest: Gondolat.
- K. Nagy Emese 2006: *Esélyegyenlőtlenség iskolai kezelése csoportmunkával*. Debrecen: Debreceni Egyetem.
- K. Nagy Emese 2012: *Több mint csoportmunka*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- K. Nagy Emese 2015: *KIP Könyv I-II*. Miskolc: Miskolci Egyetemi Kiadó.
- Révész László – K. Nagy Emese 2019: *A Komplex Alaprogram koncepciója 2.0*. Eger: Líceum.

Differentiated Development in Heterogeneous Learning Groups Program

The Complex Basic Program (CBP) is an Educational Program, based on professional teacher development. The aim of the paper is to show the Differentiated Development in Heterogeneous Learning Groups (DDHLG) program, which is the essential element of Complex Basic Program.

In this paper we learn about the Differentiated Development in Heterogeneous Learning Groups, which is a teaching program that aims to create more equitable classroom atmosphere in which status differences among pupils do not play a significant role and don't hinder their learning efforts. It also radically changes the teaching perspective – it allows for appreciation and evaluation of a variety of intelligence forms and capacities and it makes children active actors of their own learning. This pedagogical practice is thus successful in introducing high quality education to diverse classrooms, in which social backgrounds and intellectual capacities of pupils differ substantially. It encourages the personal involvement of students in the learning-teaching process, focusing on student collaboration.

We also show the importance of the Differentiated Development in Heterogeneous Learning Groups program, namely:

- why there is a need for knowledge development and apprenticeships for teacher training,
- why equitable and strong scientific results are crucial to the experience of both teachers and students.